

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturavdelningen
John Dagobert
Landskapsarkitekt

BESLUT
2017-01-12

Diarienummer
511-24153-2016

Sida
1(32)

Enligt sändlista

Beslut om strandskydd i Tanums kommun

Innehåll

Beslut
Redogörelse för ärendet
Inkomna yttranden
Skälen för Länsstyrelsens beslut
Kungörelse
Hur man överklagar
Upplysningar

Bilagor

Bilaga 1. Kartor och läsanvisning
Bilaga 2. Sändlista
Bilaga 3. Redogörelse för samråd

Beslut

A. Beslut om utvidgat strandskydd

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 14 § miljöbalken (1998:808) att den kust, de sjöar och de vattendrag som anges nedan ska omfattas av utvidgat strandskydd. Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill det angivna avståndet från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd, detta gäller även från strandlinjen för öar.

Utvidgat strandskyddsområde 100-300 meter Kuststräckan

Utvidgat strandskyddsområde 100-200 meter

Abborrevattnet	Husevattnet	Rönningstjärnet
Alnässjön (<i>i gräns mot Munkedal</i>)	Hosjö	Siktjärnen
Blötevattnet N	Hasslahöljen	Sjökärssjön (med Klockarn)
Blötevattnet S	Karlevattnet	Sladtjärnen (<i>vid Nedre Bolsjön</i>)
Bolsjön Nedre	Kasebosjön	Storeputt
Bolsjön Övre	Killingetjärnet	Sälesjön
Bullaresjön N	Mellan-Kornsjön	Sörvattnet
Bullaresjön S	Kornsjön S	Torgerslundstjärnen
Busjön	Kornsjön N	Trantjärnen
Dammtjärnen (<i>V om Mellan-Kornsjön</i>)	Kynne älv (<i>del av</i>)	Trehörnesjön
Ejgdesjön	Lilleputt	Tåsteröds lilla vatten
Eldskogstjärnarna	Lillälven	Tåsteröds stora vatten (<i>I gräns mot Sotenäs och Munkedal</i>)
Fiskelössjön	Långevallsälven	Valetjärnen
Glittervattnet	Långvattnet	Älgetjärnet
Grannerödtjärnet	Malevattnet	Äntervattnet
Grunnebosjön	Mellumvattnet	
Hagesjön	Nockerödvattnet	
Hjälmevattnet	Nordvattnet	
Holmelöken	Pulsemosjön	
Holmevattnet St	Reusvattnet L	
	Reusvattnet St	
	Rotevattnet St	

I vissa områden har anpassning av strandskyddets utbredning gjorts. Strandskyddsgränsen har då anpassats så att den istället för att gå ända ut till 300 eller 200 meter från stranden följer vägar, järnvägar, befintlig bebyggelse med mera inom 100-300 respektive 100-200 meter från strandlinjen. I dessa lägen gäller gränsen som beslutsgräns enligt strandskyddsområdets redovisade utsträckning i bilaga 1.1-1.112.

B. Beslut om upphävande av generellt strandskydd

Länsstyrelsen upphäver vissa delar av det generella strandskyddsområdet, där strandskyddet har förlorat sin betydelse på grund av befintliga exploateringar, enligt kartor i bilaga 1.1-1.112 med stöd av 7 kap. 18 § p. 1 miljöbalken.

Redogörelse för ärendet

I Sverige gäller strandskydd vid samtliga stränder vid havet, insjöar och vattendrag. Strandskyddet omfattar land och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd.

Länsstyrelsen kan i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa förutsättningar för allemansrättslig tillgång till strandområden eller för att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har för de kommuner som tidigare ingick i Göteborgs och Bohus län tidigare reglerat strandskyddet i länet genom särskilda kommunvisa beslut. För Tanums kommun fattades detta beslut den 18 juni 1999. Beslutet innebär bland annat att utbredningen av strandskyddet framgår av till beslutet bifogade kartor. Enligt gränsdragningen på kartorna varierar strandskyddet från noll till 300 meter. För vissa områden innebär det tidigare beslutet en inskränkning och för andra områden en utvidgning av strandskyddet.

Den 1 juli 2009 trädde nya strandskyddsregler i kraft som bland annat innebär att efter den 31 december 2014 gäller utvidgat strandskydd endast inom områden som har beslutats med stöd av den nya lagstiftningen. Detta innebär att de av Länsstyrelsen tidigare fattade besluten inte längre gäller i de delar som avser utvidgat strandskydd.

Mot bakgrund av de nya strandskyddsreglerna har Länsstyrelsen gjort en översyn över kommunens strandskydd och den 1 december 2014 fattat ett nytt beslut om bland annat utvidgat strandskydd inom Tanums kommun. Beslutet överklagades till regeringen som den 9 juni 2016 beslöt att upphäva Länsstyrelsens beslut och återförvisa ärendet till Länsstyrelsen för förnyad behandling. I sitt beslut anför regeringen bland annat att Länsstyrelsen i beslutet om utvidgat strandskydd även reglerat områden innanför det generella strandskyddet och att fel lagrum använts till stöd för dessa förändringar.

Efter regeringens upphävande av Länsstyrelsens beslut gäller högst 100 meter strandskydd längs kusten samt kring alla sjöar och vattendrag inom Tanums kommun.

För att värna om strandområdenas värden för friluftslivet samt för djur- och växtlivet fattade Länsstyrelsen den 15 juli 2016 ett tillfälligt förordnande om strandskydd i Tanums kommun. Det tillfälliga beslutet avsåg den tid som remiss och slutlig beredning av ärendet genomfördes.

Även det tillfälliga beslutet överklagades och regeringen har i sin prövning av motsvarande ärende för Göteborgs kommun, i ett delbeslut i gällande

begäran om inhibition, pekat på att Länsstyrelsen i nuläget inte har något bemyndigande att fatta nya förordnanden, ändra i befintliga eller upphäva förordnanden som avser generellt strandskydd.

Länsstyrelsen tolkar att det som regeringen avser, är att vid lagändringen den 1 juli 2009 ändrades även möjligheterna för Länsstyrelsen att upphäva strandskydd. Det bemyndigande som Länsstyrelsen tidigare hade enligt 11 § förordning (1998:1252) om områdesskydd att meddela förordnanden gällande strandskyddsområden, även kallat ”normbeslut”, togs bort. Istället infördes en möjlighet för Länsstyrelsen att i det enskilda fallet upphäva strandskyddet i ett område med stöd av 7 kap. 18 § miljöbalken. Beslut enligt den nya paragrafen är inte ”normbeslut” utan gynnande förvaltningsbeslut.

Det gamla beslutet från den 18 juni 1999 om att upphäva strandskydd, är enligt Länsstyrelsen att betrakta som förordnanden eller så kallade normbeslut. Detta får till följd att i de områden där Länsstyrelsen i de besluten upphävde generellt strandskydd, kan Länsstyrelsen idag inte återinföra detta. Det är i dagsläget endast genom begäran hos regeringen som sådana beslut kan ändras.

Länsstyrelsen har därför, i det nu föreliggande beslutet, inte förändrat tidigare beslut om upphävande av generellt strandskydd. Detta beslut avser endast utvidgning av strandskydd (med stöd av 7 kap. 14 § miljöbalken) och i vissa mindre områden beslut om nya upphävande av generellt strandskydd (med stöd av 7 kap. 18 § miljöbalken).

Inkomna yttranden

Nedan följer en sammanfattning av yttranden som inkommit över förslaget till utvidgat strandskydd i Tanums kommun då förslaget var ute på remiss mellan den 15 juli och 23 september 2016. En sammanställning av alla yttranden och Länsstyrelsens eventuella kommentarer till dessa finns samlade i bilaga 3.

Tanums kommun anför att konsekvenserna av ett strandskydd enligt Länsstyrelsens förslag är att kommunens utveckling allvarligt hämmas. Strandskyddsgränserna är inte anpassade till kommunens utvecklingsområden i översiktsplanen (ÖP 2002), fördjupade översiktsplaner (FÖP) och vissa detaljplaner. Strandskyddet är inte heller tillräckligt differentierat. Strandskyddet anges som ett fast avstånd och har en dålig anpassning till naturliga gränser i terrängen. I inlandet, öster om väg E6, anser kommunen att det är tillräckligt med generellt strandskydd, med undantag för vattenskyddsområden, för att främja landsbygdsutveckling i området.

Centerpartiet i Tanum och Bullarens centerpartiavdelning vill bevara och utveckla landsbygdsområdena i kommunen. De anser att ett utvidgat

strandskydd till 200-300 meter är överdrivet och gör det svårare att hitta attraktiva lägen för boende.

Strandskyddarna anser att det är viktigt att det utvidgade strandskyddet får vara intakt utmed kusten, och att det är positivt att strandskyddet bibehålls och utvidgas kring tätorterna. De anför att det är beklagligt att strandskyddet minskar i den grunda Veddökilen.

Flera markägare motsätter sig utvidgning av strandskyddet eftersom de tycker att ingreppet i äganderätten är för stort. De anser att förslaget saknar en relevant intresseavvägning mellan enskilda och allmänna intressen. Om strandskydd ska införas vill de ha ersättning för ingreppet.

Bohusläns skärgårdsråd uttrycker oro för att strandskyddet ska begränsa möjligheterna till framtida utveckling av maritima näringsverksamheter och medföra större svårigheter att bibehålla och utveckla ö- och kustsamhällen.

Markägare anser att Länsstyrelsen har övertolkat kustzonens betydelse för strandskyddets syften

Några markägare menar att strandskydd krånglar till brukandet av marken. Ett jordbruk som inte utvecklas kommer att avvecklas och därmed försviner förutsättningarna för att upprätthålla många av de öppna och uppskattade naturtyper som strandskyddet vill bevara.

Kritik har även framförts mot att utvidgningen av strandskyddet är för generell, och även tar med områden som saknar höga naturvärden såsom tomtmark, jordbruksmark och mark som används för skogsbruk.

Flera markägare ifrågasätter samrådsprocessen och anser att informationen kring remissen har varit för dålig. Personlig kontakt borde ha tagits med markägare som berörs.

Flera markägare undrar också varför Länsstyrelsen, trots flertalet inkomna yttranden samt överklaganden från markägare, valt att presentera ett beslutsförslag som är mer eller mindre identiskt med det tidigare upphävda beslutet.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Bestämmelser

Strandskydd omfattar normalt land- och vattenområden intill 100 meter från strandlinjen. Syftet med strandskyddet är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv samt bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet (7 kap. 13-14 § miljöbalken).

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att upphäva strandskyddet i ett område om det är uppenbart att området saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften (7 kap. 18 p. 1 § miljöbalken).

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet också besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Ett beslut att utvidga strandskyddsområdet ska gälla omedelbart även om det överklagas (7 kap. 14 § miljöbalken).

Av förarbeten till de nya strandskyddsreglerna som trädde i kraft den 1 juli 2009 (prop. 2008/09:119 s. 99) framgår att de nya bestämmelserna i miljöbalken utgör en skärpning av kravet för att utvidga det område som omfattas av strandskydd. En utvidgning får ske om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Avsikten är att det ska finnas ett tydligt och långsiktigt behov av ett utvidgat strandskydd. Ett beslut om utvidgat strandskydd behöver grundas på hänsyn till berörda områdens värden samt till nuvarande och förväntade behov av tillgängliga strandområden. Enligt propositionen kan beslutet om utvidgat strandskyddsområde komma att avse:

1. Områden som omfattas av annat områdesskydd, till exempel naturreservat, som inte innebär samma skydd för strandområden som bestämmelserna om strandskydd,
2. riksintresseområden enligt 3 kap. 6 § andra stycket och 4 kap. 2-8 §§, som är relevanta för strandskyddet,
3. kust- och skärgårdsområden som inte redan har förlorat i betydelse på grund av exploatering,
4. grunda havsbottnar av betydelse för flora och fauna,
5. välbesökta friluftsområden eller områden som har tydlig potential att bli det och som riskerar att gå förlorade utan ett nybyggnadsförbud,
6. tätortsnära strövområden, eller
7. ekologiskt känsliga områden som inte omfattas av annat områdesskydd.

Enligt 24 § 6 punkten förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska remiss av förslag till beslut om utvidgning av strandskyddsområdet enligt 7 kap. 14 § miljöbalken ske under förutsättning att beslutet gäller för en längre period än sex månader.

Allmänna överväganden

Länsstyrelsen har granskat strandområdena i sin helhet och bedömt i vilka områden:

- strandskyddet behöver utvidgas till 200 eller 300 meter,
- strandskyddet behöver utvidgas, men det finns en yttre gräns i form av bebyggelse, väg eller järnväg där en utvidgning av strandskyddet i området inom eller bakom etableringen inte bidrar till att säkerställa något av strandskyddets syften (alltså en utvidgning mellan 100 och 300 meter som begränsas av bebyggelse, väg eller järnväg).

För att minska mängden framtida prövningar av dispenser framför allt för kommunerna har Länsstyrelsen även tagit ställning till områden som till exempel etablerade tomter inom strandskyddsområdet. Länsstyrelsen har undantagit dessa i de områden där strandskydd införs genom detta beslut om utvidgning av strandskyddet. Länsstyrelsen har även på vissa platser upphävt delar av det generella strandskyddet då det i arbetet visat sig vara ianspråktaget på ett sådant sätt att det saknar värden för att tillgodose strandskyddets syften.

Ett av strandskyddets syften är att säkra strandområden så att de förblir tillgängliga enligt de grunder som gäller för allemansrätten. Skyddet baseras på uppfattningen att stränderna är en av de mest värdefulla tillgångarna för friluftslivet i dess olika former. Strandskyddet ska långsiktigt möjliggöra för människor att nu och i framtiden fritt kunna ströva utmed stränderna, att vistas där, att bada eller att bara njuta av den naturupplevelse som mötet med vattnet ger, antingen det gäller havet, insjön eller något vattendrag. Strandskyddet utgör dessutom en väsentlig del av säkerställandet av riksintressen för naturvård, friluftsliv och fiske enligt 3 kap. miljöbalken.

I översynen har Länsstyrelsen identifierat de strandområden som har särskilt höga värden för friluftslivet och växt- och djurlivet längs kusten samt kring sjöar och vattendrag. Dessa områden bör omfattas av ett utvidgat strandskydd upp till 300 meter för att förhindra att de exploateras och förlorar sina värden. Tillkommande exploatering, även om den sker utanför hundrameterzonen, riskerar att bland annat skada ett områdes orördhet och upplevelsevärden eller dess biologiska värden och därmed dess värden för friluftslivet och växt- och djurlivet.

I Länsstyrelsens tidigare beslut om strandskydd den 18 juni 1999 upphävdes vissa delar av det generella strandskyddsområdet. I normalfallet har Länsstyrelsen nu inte lagt på utökat strandskydd bakom sådana områden där det generella strandskyddet genom tidigare beslut har minskats till mindre än 100 meter. I några specialfall har dock Länsstyrelsen gjort detta. Det kan vara fråga om att säkra en passage fram till stranden då områden rakt bakom stranden inte längre är helt allemansrättsligt tillgängliga. Det kan också vara fråga om en fortsättning på en höjdrygg med utsikt över vattnet som går in bakom ett parti av bebyggelse vid stranden, viktiga passager längs med stranden eller större sammanhängande grönområden som har stora värden för det strandnära friluftslivet eller djur- och växtlivet på platsen. Förhållanden på platsen har även i dessa specialfall varit avgörande vid bedömningen av behovet av utvidgning av strandskyddet.

Eftersom strandlinjen ibland buktar in och ut kraftigt kan det ibland också bli så att ett område som tidigare har saknat generellt strandskydd får utvidgat strandskydd från en annan del av kusten, till exempel vid smala uddar eller vid tätt liggande öar. Detta kan även bli fallet om strandskyddet utvidgas kring en sjö och det finns andra mindre sjöar med upphävt

strandskydd inom till exempel 200 meter från stranden på den sjö som får utvidgat strandskydd.

Områdesskydd som naturreservat, kulturresevat, Natura 2000-områden, nationalparker, djur- och växtskyddsområden, naturminnen och landskapsbildsskydd är tydliga indikationer på områden med stor betydelse för strandskyddets syften. Länsstyrelsen anser att dessa områden har så höga värden för friluftslivet och växt- och djurlivet att ett utvidgat strandskydd krävs för att säkerställa syftena.

Enligt Länsstyrelsens mening är områden som har pekats ut som riksintressen för naturvård eller friluftsliv enligt 3 kap. eller omfattas av geografiska bestämmelser enligt 4 kap. miljöbalken på grund av höga natur- och rekreationsvärden värdefulla för strandskyddets syften.

I Länsstyrelsens underlagsmaterial för beslutet ingår också olika inventeringar och klassningar av värdefull natur. Inventeringarna omfattar områden med värdefulla lövskogar, värdefulla vattendrag och våtmarker, nyckelbiotoper, skyddsvärda träd, ängs- och betesmarker, samt värdefulla odlingslandskap. Vad gäller de delar av kusten samt de sjöar och vattendrag som har strandområden som omfattas av ovanstående inventeringar har Länsstyrelsen gjort en bedömning från fall till fall av dessa naturvärdens omfattning och betydelse för strandskyddets syften.

Länsstyrelsen bedömer att områden med höga upplevelsevärden är viktiga att bevara för allmänheten eftersom det finns ett behov av tillgängliga strandnära sådana nu och i framtiden. Dessa områden ska gärna ha god tillgänglighet, vara stora, tysta och erbjuda variation och omväxling. För att uppleva värden som exempelvis orördhet och skogskänsla krävs att störande exploateringar hålls på avstånd. Länsstyrelsen anser därför att det är viktigt att större sammanhängande strandnära områden med höga upplevelsevärden, utan påverkan från närliggande bebyggelse, omfattas av utvidgat strandskydd, så att de inte exploateras på ett sätt som hotar det långsiktiga säkerställandet av strandskyddets syften i dessa områden.

I närheten av tätorter eller områden med sammanhållen bebyggelse är trycket för att få bebygga kvarvarande obebyggda områden särskilt stort om de ligger strandnära. Här är också efterfrågan på tätortsnära rekreationsområden hög, eftersom det bor många människor på samma plats. Strandnära obebyggda områden i dessa lägen har därmed ett särskilt stort värde utifrån strandskyddets syften. Länsstyrelsen bedömer därför att det vid kuststräckor, sjöar och vattendrag med dokumenterade värden är av särskild vikt att det finns utvidgade strandskyddsområden intill och mellan tätorter och sammanhållen bebyggelse. Särskilt viktigt är detta i anslutning till platser som utgör populära turistmål.

För såväl djurlivet som allmänhetens rekreationsupplevelser kan det även finnas stora värden i större områden med ett antal sjöar och/eller sjösystem som ligger tätt och där det finns möjlighet att röra sig fritt mellan sjöarna.

Ett sådant område är Kynnefjäll, beläget på gränsen mellan kommunerna Tanum och Munkedal. Kynnefjällsområdet är det mest orörda av Bohusläns höglänta inlandsområden, med en storslagen landskapsbild, och hyser höga värden för såväl friluftslivet som för växt- och djurlivet. Området består till stor del av gles hållmarkstallskog och myrkomplex med höga naturvärden. Fågellivet är rikt, med förekomst av flera arter som är sällsynta i länet. Genom området rinner även Kynne älv, med flera forsar och fall. Här finns arter som havsöring, lax och flodpärlmussla. Området är i sin helhet utpekade som riksintresse för både naturvärden och friluftslivet (enligt 3 kap. 6 § miljöbalken). Delar av området utgör även naturreservat, Natura 2000-område och landskapsbildsskyddsområde. Det är av stor vikt att områdets orördhet, upplevelsevärden och värden för det rörliga friluftslivet värnas.

Många av de värden som beskrivs ovan handlar om vikten av att bevara större sammanhängande områden tillgängliga för såväl allmänheten som växt- och djurlivet nu och i framtiden. Såväl upplevelsevärdena som värdena av oexploaterade områden för växt- och djurlivet skadas om områdena fragmenteras. Då det är möjligt, ser därför Länsstyrelsen sammantaget starka skäl till att besluta om utvidgade strandskyddsområden som har en betydande storlek och inte delas upp i mindre områden eftersom de då tappar i värde.

I vissa delar är stränderna så flacka att marken under delar av året ligger under vatten och tillgängligheten för allmänheten därför tidvis är begränsad. Exploatering utanför hundrameterzonen skulle här ytterligare begränsa allmänhetens tillgång till strandområdet. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd i dessa områden är nödvändigt för att säkerställa allmänhetens tillgång till strandområdena.

Strandskyddets utformning

De tidigare gällande strandskyddsgränserna i Tanums kommun härstammade till stor del från 1975. I Länsstyrelsens beslut från 18 juni 1999 genomfördes vissa ändringar av den ursprungliga gränsen, där gränsen bland annat bättre anpassades till befintliga bebyggelsegrupper med mera. Även områden inom det generella strandskyddet som antingen redan bebyggs eller i vissa fall som planerades bebyggas undantogs.

Strandskyddsgränserna utgjordes tidigare av beslutsgränser på kartor som har ritats i skala 1:10 000. Detta innebär att strandskyddsgränserna inte alltid var utformade så att de fullt ut svarade mot syftet med en anpassad gräns. De tidigare i kartan fastlagda beslutsgränserna innebär även att gränserna inte förändrades om strandlinjen försköts.

Det föreliggande beslutet innebär istället att strandskyddsgränsen som grundregel anges på ett fast avstånd, 100, 200 eller 300 meter, från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. Resultatet blir en mer konsekvent strandskyddsgräns, som slår vakt om viktiga passager, och som stämmer överens med strandskyddets utformning i övriga delar av länet och landet. Det utvidgade strandskyddet kommer därmed också att ha samma

definition som det generella strandskyddet och de kommer därmed att flytta sig lika mycket vid eventuella framtida förändringar av strandlinjen. Kartorna som hör till detta beslut illustrerar (med undantag för de sträckor som nämns i nästa stycke) strandskyddets utbredning i dagsläget, med utgångspunkt från den strandlinje som Länsstyrelsen bedömt gälla för normalt medelvattenstånd.

Detta beslut ändrar inte tidigare upphävande av generellt strandskydd för bebyggelse, vägar med mera. I vissa områden har ytterligare ytor upphävts inom det generella strandskyddsområdet för att vi idag har ett bättre underlag för att göra anpassningarna utifrån och anpassningarna kan därmed göras mer detaljerade. Även nya anpassningar har gjorts i de områden där Länsstyrelsen nu utvidgar strandskyddsområdet. I dessa specialfall fungerar gränsen på kartan även fortsättningsvis som fastlagd beslutsgräns.

Strandskyddets omfattning

Strandskyddsområdet får utvidgas så mycket som är nödvändigt för att säkerställa syftena med strandskyddet, dock högst till 300 meter från strandlinjen. I de flesta särskilt värdefulla strandområden bedömer Länsstyrelsen att ett utvidgat skydd om 200 meter är tillräckligt för att säkerställa skyddets syften. Utvidgat strandskydd om 300 meter bör dock kunna gälla vid kusten, stora sjöar, sjöar nära tätorter samt sjöar med andra synnerligen höga värden för växt- och djurliv och/eller friluftsliv.

I vattenområdet är de biologiska värdena generellt som högst i områden som ligger grundare än 6 meters djup. Vad gäller exploateringstryck så har Länsstyrelsen de senaste åren sett ett ökande intresse för olika typer av exploateringar i/på vattnet, till exempel fisk- och musselodlingar. Den typen av exploateringar hindrar allmänheten från att färdas fritt i/på vattnet. Den påverkar även strandområdenas upplevelsevärden negativt. Länsstyrelsen anser därför att strandområden med höga värden för strandskyddets syften ska omfattas av utvidgat strandskydd även ut över vattenområdet.

Länsstyrelsen anser att det i vissa fall är motiverat att anpassa strandskyddsgränsen efter befintliga bebyggelsegrupper och större vägar och järnvägar som är svåra att passera. Områden som omfattas av tät bebyggelse, samt områden som skärs av från strandområdet av stora och trafikerade vägar och järnvägar har ofta ett begränsat värde för strandskyddets syften, och bör därför inte omfattas av utvidgat strandskydd. I områden med hög bebyggelsegrad och högt exploateringstryck kan dock ett sådant område fungera som en grön kil för tillgänglighet och växt- och djurliv och därmed vara mycket värdefullt för strandskyddets syften. Därför måste en bedömning göras i varje enskilt fall.

I särskilda fall finns det även inom det generella strandskyddet anledning att göra sådana anpassningar. Med anledning av närheten till vattnet och eventuellt tillkommande bebyggelses privatiserande effekt på kringliggande områden bör dock sådana anpassningar göras mycket restriktivt.

Strandlinjen

Strandskydd räknas från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. I kartorna som bifogas beslutet används en strandlinje från Lantmäteriets fastighetskartas marklinjeskikt från den 21 oktober 2010. Strandlinjen i det skiktet utgör Lantmäteriets tolkning av var strandlinjen går vid normalt medelvattenstånd.

Miljömål

Sveriges riksdag har formulerat 16 miljö kvalitetsmål som ska leda vår strävan att nå en ekologiskt hållbar utveckling. Utvidgningen av strandskyddsområden enligt ovanstående förslag berör miljömålen:

- ”Levande sjöar och vattendrag”, som bland annat innebär att sjöars, stränders och vattendrags stora värden för natur- och kulturupplevelser och friluftsliv ska värnas och utvecklas hänsynsfullt och långsiktigt,
- ”Ett rikt växt- och djurliv”, som bland annat innebär att arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner ska värnas.
- ”Hav i balans samt levande kust och skärgård” som bland annat innebär att kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.

För att uppnå dessa mål är det många gånger angeläget att begränsa exploatering i närheten av sjöar, vattendrag och hav.

Berörda områdets värden

Kustzonen (bilaga 1.1-1.9, 1.11-1.32, 1.34-1.37, 1.41-1.45, 1.50-1.53, 1.58-1.61, 1.67-1.73, 1.79-1.85, 1.93-1.96 och 1.103)

Allmän värdebeskrivning

Norra Bohusläns kust utgörs av ett naturskönt skärgårdslandskap med exponerad ytterskärgård och skyddad, ofta lummig, innerskärgård. Tanum har en lång kustlinje, med många fjordar och havsvikar. Skärgården är en av Sveriges vackraste. Kustzonen domineras i huvudsak av slättoperade berg och mellanliggande strandängar.

Kustzonen i Bohuslän hyser de artrikaste havsmiljöerna i Sverige. Längs kuststräckan finns vidsträckta grundområden som är biologiskt högproduktiva och utgör uppväxtområden för många kommersiellt viktiga fiskarter. Bestånd av ålgräsängar finns i flera områden längs Tanums kuststräcka. Havsstrandängar, våtmarkskomplex och skär är viktiga miljöer för fågellivet, och området rymmer mycket höga ornitologiska värden. Den näringsrika fågelspillningen ger vidare förutsättningar för en frodig flora. Längs kusten finns flera fågelskyddsområden. I kustzonen finns även knubbsäl, som ofta ses på de kala skären.

Stora sammanhängande lövskogsområden utgör habitat för många rödlistade växter och djur. Bohusläns randlövskogar är en biotop med särskilt höga

bevarandevärden. Kustnära brynmiljöer, med övergång från busksnår och krattskog i exponerade lägen till den lummiga skogen i dalbottnarna, är ovanligt artrika. Skogarna bildar långsmala stråk längs foten av de skarpa bergsbranterna och biotopen har stor betydelse för många insekts- och fågelarter.

Kustområdet i norra Bohuslän, där Tanums kommun ingår, är ett av de mest besökta friluftsområdena i landet och är även betydelsefullt för internationell turism. Landskapet hyser stora skönhetsvärden och har goda förutsättningar för bad, båtsport, kanoting, fiske, klättring, jakt, löpning, geocaching och andra typer av rörligt friluftsliv. Det finns även gott om anordningar för friluftsverksamhet, såsom vandrarhem, campingplatser, båtuthyrning och marinor samt naturhamnar.

Norra Bohusläns kust är i sin helhet utpekad som särskilt geografiskt område enligt 4 kap. 2 § miljöbalken, där turismens och det rörliga friluftslivets intressen särskilt ska beaktas. Denna typ av utpekade områden kallas för ”nationallandskap”, vilket syftar på att de är unika och värdefulla för hela Sverige och även för övriga Europa. Området är även utpekad som riksintresse för obruten kust enligt 4 kap. 3 § miljöbalken, samt av riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Nästan hela kuststräckan, med undantag för de större tätorterna, har även pekats ut som riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken.

Bebyggelsegrad och exploateringsstryck

Bohuskusten klassas som högexploaterad och enligt Statistiska centralbyrån har det strandnära byggandet vid Bohuskusten ökat under de senaste åren. Enligt rapporten *Exploatering i kustzonen 2013*, Rapportserie nr 2/2014 (Länsstyrelserna) har fastlandsstränderna i kommunen en exploateringsgrad på 33 % inom 100 meter strandzon och 34 % inom 300 meter strandzon. Redan idag är delar av kuststräckan exploaterad i så hög grad att tillgängligheten för allmänheten har begränsats. I vissa områden är det idag inte möjligt för allmänheten att ta sig fram till vattnet. Såväl växt- och djurliv som upplevelsevärden och övriga värden för besöksnäringen hotas av den ökande exploateringen och privatiseringen av strandområden.

Tanum är Bohusläns till ytan största kommun. Enligt kommunens översiktsplan (2002) är befolkningstätheten störst längs kusten. Det råder stor efterfrågan på boendemöjligheter i kustnära lägen. Helårshus i kustsamhällen köps ofta upp av sommargäster, vilket är ett problem. Gällande lagstiftning gör det inte möjligt att styra att helårshus köps av bofasta.

Delområde I - Tanums yttre kustzon med Väderöfjorden - värdebeskrivning och Länsstyrelsens bedömning (bilaga 1.11-1.15, 1.18-1.22, 1.26-1.29, 1.34, 1.41-1.42, 1.50-1.51, 1.58, 1.67-1.70, 1.79-1.83 och 1.93-1.94)

Området omfattar Kosterfjorden-Väderöfjorden med skärgård och sträcker sig från öarna Store-Snart och Bissen i norr till södra Väderöarna i söder och

utgörs av en rik och naturskön skärgårds- och havsmiljö med stora värden för det rörliga friluftslivet.

Området omfattas i sin helhet av riksintresse för rörligt friluftsliv och obruten kust enligt 4 kap. 2 och 3 §§ miljöbalken samt riksintresse för naturvård och friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Området utgör också Natura 2000-område och områdets norra del ingår i Kosterhavets nationalpark. Området kring Väderöarna utgör naturreservat.

Kosterfjorden-Väderöfjorden är ett mycket stort, för Sverige unikt, område beträffande den marina miljön, berggrundens sammansättning samt landformerna som präglats av landisarnas slipning och plockning. Området är det artrikaste och mest mångformiga marina området i Sverige. Här finns unika miljöer som rev på djupa, branta bottenar och exponerade grundområden. Små öar och skär i Väderöarna och i Kosterarkipelagen nordost om Ursholmen, är viktiga reproduktionslokaler för knubbsäl och flera av dessa är sälskyddsområden. Inom området finns dessutom viktiga häckningslokaler för sjöfågel, bland annat tobisgrissla och labb (tidigare även roskarl och lunnefågel).

Öarna i skärgården har generellt en låg exploateringsgrad med bara ett fåtal bebyggda områden på de större öarna. Intresset för exploatering är dock högt och Länsstyrelsen anser att ett utvidgat strandskydd i enlighet med beslutskartan är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Delområde II – Norra delen av Tanums inre kustzon med Stridsfjorden och Tannamskilen- värdebeskrivning och Länsstyrelsens bedömning (bilaga 1.71-1.73, 1.83-1.85, 1.94-1.96 och 1.103)

Området ligger i direkt söder om kommungränsen mot Strömstad och utgör en fortsättning av Strömstads inre skärgård, vilken den liknar i utformning och biologiska förhållanden. Området omfattar skärgården i Stridsfjorden och Tannamskilen och sträcker sig från Krossnäs i norr till Mjölkeröd i söder. Området karakteriseras av relativt låglänta men småkuperade öar och ett system av mycket grunda vattenområden som genom smala sund står i förbindelse med varandra och som skiljer öarna från fastlandet.

Tidvattensväxlingarna, som här är större än någon annanstans utefter landets kuster, åstadkommer ett förhållandevis gott vattenutbyte. De marinbiologiska värdena är ansevärd inom området som också är ett viktigt uppväxtområde för konsumtionsfisk. Ostronbottenarna i området hör till de rikaste efter kusten.

Stränderna har ett betydande floristiskt intresse. Välutvecklade strandängar finns bland annat på Galtö, dels på östsidan och dels på västsidan innanför Stora Rorholmen. På några ställen övergår strandängarna i örtrik, kalkpåverkad fuktängsvegetation. Öppna sandstränder finns framförallt på Resös västsida och Galtös nordvästsida.

De landskapliga värdena med omväxling mellan åker, äng, skog, hållmarker och fria vattenytor är en bärande attraktion som gäller hela området. Ett speciellt intresse från friluftslivets sida tilldrar sig stränderna med tillgång till bad och möjlighet till båtliv. Områdets intresseväckande natur- och kulturföreteelser (fågelliv, vegetation, odlingslandskap, geologi och kulturhistoriskt värdefulla miljöer) är också viktiga tillgångar för friluftslivet.

Området omfattas i sin helhet av riksintresse för rörligt friluftsliv och obruten kust enligt 4 kap. 2 och 3 §§ miljöbalken samt riksintresse för naturvård och friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Större delen av området ingår i Tanumskustens naturvårdsområde del I och II. Området utgör även Natura 2000-område enligt art- och habitatdirektivet och Galtö lera utgör även Natura 2000-område enligt fågeldirektivet.

Området kring Kragenäs innanför Resö och Galtö utgör naturreservat. Området har högsta naturvärde framför allt på grund av den mycket väl bevarade ekhagen och den gamla ädellövblandhagen vid Kragenäs med bland annat en rik svampflora och epifytisk lavflora samt de naturskogsartade bestånden av kusttallskog. Området har också stora värden för fågellivet och som reproduktionsområde för fisk. Området har också höga värden för friluftslivet.

Inre delen av Tannamskilen utgör naturreservat, främst till följd av dess betydelse som rast- och övervintringsplats för sjö- och vadarfåglar. Även Klättas betesmarker och randskogar utgör naturreservat till följd av de höga naturvärdena inom området.

Flera områden har pekats ut som regionalt värdefulla odlingslandskap med höga natur- och kulturvärden, bland annat på östra Resö, kring Kragenäs samt i de inre delarna av Tannamskilen. Många mindre områden ingår i Länsstyrelsen betesmarksinventering.

I den aktuella kustzonen finns också ett flertal områden med värdefull lövskog, bland annat kring Kragenäs och Tannamskilen.

Bebyggelsegraden i strandzonen är hög i området, och bebyggelsestrycket är fortsatt högt. I många områden finns samlad bebyggelse som sträcker sig hela vägen fram till vattnet där strandskyddet sedan tidigare är upphävt. I områden med tät bebyggelse har strandskyddet ofta förlorat i värde till följd av bebyggelsen. Ett utvidgat strandskydd är sällan motiverat här, och Länsstyrelsen har därför i sådana områden använt bebyggelsegränsen som avgränsning för strandskyddet. Det finns även en del större, sammanhängande, oexploaterade områden som, med hänsyn till den höga bebyggelsegraden i övrigt samt det fortsatt höga exploateringsstrycket, är mycket värdefulla med avseende på strandskyddets syften, bland annat söder om Krossnäs ner mot Kragenäs, norra och östra delarna av Galtö samt kring Tannamskilen.

Mindre strandområden, men ändå betydelsefulla som oexploaterade kilar och passager i den täta bebyggelsen, finns bland annat vid Böckern, på södra och västra Galtö, på norra, västra och södra Resö (till exempel vid Hornsudden och Vallbostrand), på berget vid Långekärr samt på flera ställen på Raftön.

Länsstyrelsen anser att ett utvidgat strandskydd i enlighet med kartorna till detta beslut, med hänsyn till de höga natur- och friluftsvärdena och det höga exploateringsstrycket, är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften inom området.

Delområde III – Tanums inre kustzon med Grebbestads och Fjällbackas skärgårdar- värdebeskrivning och Länsstyrelsens bedömning (bilaga 1.30-1.32, 1.35-1.37, 1.43-1.45, 1.52-1.53, 1.59-1.61, 1.71-1.73 och 1.83)

Området omfattar Grebbestads skärgårdsområde ner mot Fjällbacka och sträcker sig från Lindön i norr till Fjällbacka i söder. Det präglas av exponerad ytterskärgård i väster till skyddade grunda vattenområden i öster. Sprickdalskaraktären har gett upphov till ett landskap med djupt inträngande vikar och en vidsträckt skärgård. Framträdande öar i området är Trossö-Kalvö-Lindö, vilka bildar en skyddande ram kring de inre vattenområdena. Sannäsfjorden är en sju kilometer lång fjordliknande havsvik som sträcker sig nästan parallellt utmed kusten. De skyddade vikarnas stränder präglas av havsstrandsängar. De grunda näringsrika bottenarna utgör välnyttjade näringsbiotoper för sjöfågel och vadare men är också viktiga uppväxtmiljöer för det marina djurlivet.

Tre vegetationstyper kan urskiljas inom området. Det är kalkkärsregionen (i den yttre skärgården och vissa delar av fastlandskusten), lövskogsregionen och södra barrskogsregionen. Lövskogsregionen, som smalnar av längs kusten norrut, når sin nordgräns vid Lindö. Barrskogsregionen når havet utmed Sannäsfjordens östsida.

Området är mycket naturskönt och hyser betydande värden för det rörliga friluftslivet med båtliv inklusive kajaking, bad, klättring, utflykter och vandring med fina utsiktspunkter med mera.

Området omfattas i sin helhet av riksintresse för rörligt friluftsliv och obruten kust enligt 4 kap. 2 och 3 §§ miljöbalken samt riksintresse för naturvård och friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Större delen av området ingår i Tanumskustens naturvårdsområde del II och V samt utgör även Natura 2000-område enligt art- och habitatdirektivet.

Trossö, Kalvö och Lindö utgör naturreservat och består av tre öar som sammanlänkats av landhöjningen. Området är naturskönt och har höga natur- och friluftsvärden. Även Tjurpanneområdet, på Havstensundshalvöns västra kust, Sannäsfjordens alskogar samt skärgården kring Otterön och Veddö norr om Fjällbacka, utgör naturreservat till följd av sina höga natur- och friluftsvärden.

Flera områden har pekats ut som regionalt värdefulla odlingslandskap med höga natur- och kulturvärden, bland annat Trossö, Kalvö och Lindö, Havstensundshalvöns norra del, inre delen av Sannäsfjorden, Otterön, Musön och Veddö norr om Fjällbacka. Många mindre områden ingår i Länsstyrelsen betesmarksinventering.

I den aktuella kustzonen finns också ett flertal områden med värdefull lövskog, bland annat på Lindön, på nordöstra delen av Havstensundshalvön, på Lammön och kring Sannäsfjorden inre delar, vid Rörvik söder om Grebbestad och på Otterön, Musön och Veddö norr om Fjällbacka.

Bebyggelsegraden i strandzonen är hög i området och bebyggelsestrycket är fortsatt högt. I många områden finns samlad bebyggelse som sträcker sig hela vägen fram till vattnet där strandskyddet sedan tidigare är upphävt. I områden med tät bebyggelse har strandskyddet ofta förlorat i värde till följd av bebyggelsen. Ett utvidgat strandskydd är sällan motiverat här. Länsstyrelsen har därför i sådana områden använt bebyggelsegränsen som avgränsning för strandskyddet. Det finns även en del större, sammanhängande, oexploaterade områden som, med hänsyn till den höga bebyggelsegraden i övrigt samt det fortsatt höga exploateringsstrycket, är mycket värdefulla med avseende på strandskyddets syften, bland annat på Trossö, Kalvö och Lindö, vid Tjurpannan, kring Sannäsfjordens inre delar, kring Gliskilen och på Svinnöhalvön vid Grebbestad, samt på Pinnö, Otterön, Musön och äarna i Veddöarkipelagen.

Mindre strandområden, men ändå betydelsefulla som oexploaterade kilar och passager i den täta bebyggelsen, finns bland annat på norra delen av Havstensundshalvön samt kring Edsvikens inre delar, vid Grönemad och Krossekärr, vid Rörvik och Tanumsstrand söder om Grebbestad, vid Halsvik och kring Kämperöds vik, vid Vikarnaberget, kring Ramsfjorden samt vid Anräsälvens utlopp och Mörhult i Fjällbackas norra del.

Länsstyrelsen anser att ett utvidgat strandskydd i enlighet med kartorna till detta beslut, med hänsyn till de höga natur- och friluftsvärdena och det höga exploateringsstrycket, är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften inom området.

Delområde IV – Södra delen av Tanums inre skärgård med Fjällbackaskärgården, Jorefjorden, Hamburgsund och Bottnefjorden – värdebeskrivning och Länsstyrelsens bedömning (bilaga 1.1-1.9, 1.15-1.17, 1.23-1.25 och 1.30-1.32)

Området omfattar Fjällbackaskärgården, Jorefjorden, Hamburgsund och Bottnefjorden och sträcker sig från Fjällbacka i norr till Bottnefjorden i söder. Det präglas av exponerad ytterskärgård i väster till skyddade grunda vattenområden i öster. Sprickdalskaraktären har gett upphov till ett landskap med djupt inträngande vikar och en vidsträckt skärgård. De skyddade vikarnas stränder präglas av havsstrandsängar. De grunda näringsrika

bottnarna utgör välutnyttjade näringsbiotoper för sjöfågel och vadare men är också viktiga uppväxtmiljöer för det marina djurlivet.

Området är mycket naturskönt och hyser betydande värden för det rörliga friluftslivet, med båtliv inklusive kajaking, bad, klättring, utflykter och vandring med fina utsiktspunkter med mera.

Området omfattas i sin helhet av riksintresse för rörligt friluftsliv och obruten kust enligt 4 kap. 2 och 3 §§ miljöbalken, samt med undantag för de tätbebyggda områdena även riksintresse för naturvård och friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Det gamla fiskeläget Fjällbacka omfattas av riksintresse för kulturmiljövård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Även Bottnadalen, och därmed del av Bottnefjorden, omfattas av riksintresse för kulturmiljövård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Detta för att det utgör en dalgångsbygd rik på fornlämningar, har två medeltida kyrkor och ett småbrutet odlingslandskap som speglar ett småskaligt kustnära landskapsutnyttjande från yngre stenåldern och fram till idag.

Området omfattas i stora delar av förordnande till skydd för landskapsbilden. Del av Fjällbackaskärgården och Jorefjorden utgör Natura 2000-område enligt art- och habitatdirektivet.

Hjärterön utgör naturreservat till följd av sina höga värden för friluftslivet. Ett område i Jorefjorden utgör naturreservat till följd av sina höga naturvärden, främst fågellivet. Även Ulön-Dannemark, Valön och Svenneby utgör naturreservat, till följd av höga natur- och friluftsvärden.

Flera områden har pekats ut som regionalt värdefulla odlingslandskap med höga natur- och kulturvärden, bland annat kring Jorefjorden, vid Rörvik söder om Hamburgsund, på Ulön-Dannemark, på Valön och kring Sandbäckkilen, Valökilen och Bergsvikfjorden, samt kring de inre delarna av Bottnefjorden. Många mindre områden ingår i Länsstyrelsen betesmarksinventering.

I den aktuella kustzonen finns också ett flertal områden med värdefull lövskog, bland annat på Valön och Hjärterön, kring Jorefjorden, längs Hamburgös sydöstra strand samt kring Sandbäckkilen, Valökilen och Bergsvikfjorden.

Bebyggelsegraden i strandzonen är hög i området och bebyggelsestrycket är fortsatt högt. I många områden finns samlad bebyggelse som sträcker sig hela vägen fram till vattnet där strandskyddet sedan tidigare är upphävt. I områden med tät bebyggelse har strandskyddet ofta förlorat i värde till följd av bebyggelsen. Ett utvidgat strandskydd är sällan motiverat här. Länsstyrelsen har därför i sådana områden använt bebyggelsegränsen som avgränsning för strandskyddet. Det finns även en del större, sammanhängande, oexploaterade områden som, med hänsyn till den höga bebyggelsegraden i övrigt samt det fortsatt höga exploateringsstrycket, är mycket värdefulla med avseende på strandskyddets syften. Dessa finns

bland annat på och i skärgården kring Valön och Hjärterön, kring Jorefjordens inre delar, på nordvästra, sydvästra och sydöstra Hamburgö, på Jakobsö, Kiddön, Hornö Ulön-Dannemark m.fl., vid Tångebacken och på Valön samt kring Sandbäckkilen, Valökilen och Bergsvikfjorden.

Mindre strandområden, men ändå betydelsefulla som oexploaterade kilar och passager i den täta bebyggelsen, finns bland annat kring Sälvik och Tången söder om Fjällbacka, i södra delen av Jorefjorden, vid Rörvik och Hornborg söder om Hamburgsund, på Galgeberget och vid Vassviken intill Tegelstrand, vid Källeviken och Dunnholmen intill Heestrand samt vid Bottnefjordens norra strand.

Länsstyrelsen anser att ett utvidgat strandskydd i enlighet med kartorna till detta beslut, med hänsyn till de höga natur- och friluftsvärdena och det höga exploateringsstrycket, är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften inom området.

Länsstyrelsens sammanfattande bedömning för kustzonen

Kustzonen hyser unika värden för såväl växt- och djurlivet som för det rörliga friluftslivet. Exploateringsstrycket är fortsatt mycket högt i hela området, och förväntas öka ytterligare med en ökande turism.

Många av värdena som finns längs kusten är beroende av att området som helhet bevaras. Exploatering av mindre markområden som synes vara mindre värdefulla i dagsläget leder på sikt till en betydande fragmentering av strandområdet som påverkar både allemansrättslig tillgång och växt- och djurlivet i strandområdet. Länsstyrelsen anser därför att det är viktigt att stora sammanhängande områden bevaras och ett maximalt utvidgat strandskydd på 300 meter är då motiverat.

I områden med tät bebyggelse har strandskyddet ofta förlorat i värde till följd av bebyggelsen. Ett utvidgat strandskydd är sällan motiverat här. I sådana områden är det lämpligt att använda bebyggelsegränsen som avgränsning för det utvidgade strandskyddet. Detsamma gäller för större vägar, som fungerar som en barriär i landskapet och gör det svårt att ta sig fram till vattnet, samt vissa verksamhetsområden. Länsstyrelsen har inom området anpassat det utvidgade strandskyddet till befintlig bebyggelse, vägar och järnvägar, i enlighet med bilagda kartor, i de lägen då området bakom dessa etableringar inte behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften.

I vissa områden inom det generella strandskyddet, i anslutning till områden som sedan tidigare undantagits från strandskydd, är marken så exploaterad att strandskyddet helt förlorat sitt värde. Här anser Länsstyrelsen att det i vissa fall finns anledning att upphäva begränsade delar av det generella strandskyddet i enlighet med bilagda kartor, då områdena uppenbart saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften.

Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen att exploatering vid kusten, även utanför hundrameterzonen, medför negativ påverkan på växt- och djurlivet, upplevelsevärdena samt möjligheterna till rörligt friluftsliv i området. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd upp till 300 meter är nödvändigt i de delar som framgår av bilagda kartor, för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i kustzonen och bevara de för strandskyddets syften värdefulla områden som ännu inte har tagits i anspråk för bebyggelse.

Norra och Södra Bullaresjön samt Långevallsälven (bilaga 1.46, 1.47, 1.54, 1.55, 1.62, 1.63, 1.75, 1.88, 1.89, 1.99, 1.100, 1.105 och 1.106)

Värdebeskrivning

Bullaresjöarna är Bohusläns största sjöar och uppfyller en lång sprickdal med mäktiga höjdskillnader på ca 100 meter mellan sjöns vattenyta och kringliggande bergsplatåer. Mellan Norra och Södra Bullaresjön rinner Långevallsälven. Landskapet karaktäriseras som större opåverkat område av vildmarkskaraktär. Vegetationen kring sjöarna består mest av barrblandskog, men i jordbruksområden, bäckraviner och på bergslutningar kan lövträdvegetationen dominera. I söder präglas det vackra kulturlandskapet av betesmarker och lövlundar. Fågellivet är rikt och varierat.

Sjöarna samt älven med strandområden erbjuder ett omväxlande friluftsliv under hela året. Området är populärt för fritidsfiske, här finns bland annat havsvandrande lax som når Norra Bullaren via Enningdalsälven. Här finns också tre kommunala badplatser, kanotleder och en campingplats.

Hela Bullaredalen är utpekad som riksintresse för naturvård och friluftsliv (3 kap. 6 § miljöbalken).

Vattensystemet ingår i sin helhet i ett större område som omfattas av geografiska bestämmelser enligt 4 kap. 6 § miljöbalken. Sjöarna har med anledning av sina höga naturvärden pekats ut som nationellt särskilt värdefulla vatten.

Länsstyrelsens bedömning

Bullaresjöarna samt Långevallsälven med strandområden har mycket höga värden för såväl allmänhetens friluftsliv som för växt- och djurlivet och bör skyddas mot olika former av exploatering och ingrepp som kan påverka miljön och upplevelsevärdena. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 meter kring sjöarna och älven är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

För Norra och Södra Bullaresjön har Länsstyrelsen bedömt att det är lämpligt att anpassa det utvidgade strandskyddsområdets utbredning med anledning av befintlig bebyggelse och vägar, i enlighet med bilagda kartor, då den yta som dessa etableringar upptar, och ibland även området bakom dem, saknar betydelse för att säkerställa något av strandskyddets syften.

Strandskyddet har inte heller utvidgats runt hela sjöarna på grund av att tidigare beslut om strandskydd (beslut den 18 juni 1999) har upphävt delar av det generella strandskyddet. Både Södra och Norra Bullaresjön berörs av detta.

För Långevallsälven har inga anpassningar av det utvidgade strandskyddet gjorts.

Det generella strandskyddets utbredning kring Norra och Södra Bullaresjön samt kring Långevallsälven förändras inte av detta beslut.

Ejgdesjön, Norra och södra Blötevattnet, Långvattnet, Övre och Nedre Bolsjön, Torgerslundstjärnen, Grannerödtjärnet, Sladtjärnen och Siktjärnen (bilaga 1.74, 1.86-1.88, 1.97-1.99, 1.104 och 1.109)

Värdebeskrivning

Sjöarna Ejgdesjön, Norra och södra Blötevattnet, Långvattnet, Övre och nedre Bolsjön, Torgerslundstjärnen, Grannerödtjärnet, Sladtjärnen (vid nedre Bolsjön) och Siktjärnen ligger i ett vildmarksbetonat skogs- och sjölandskap i den norra delen av kommunen. Landskapet kring sjöarna domineras av skogs- och myrmark. Området är relativt glest befolkat och karaktäriseras som större opåverkat område.

Området är av stort värde för såväl friluftsliv som för växt- och djurliv. Sjöarna ligger i ett vackert landskap med höga upplevelsevärden. Skogsvandringar och även paddling är populärt. Med kortare lyft mellan sjöarna går det att paddla över ett ganska stort område. I skogarna är det gott om svamp och bär och fritidsfiske är tillåtet i Bolsjöarna och Torgerslundstjärnen. Ranebo vid Nedre Bolsjön är ett stort friluftsområde som används flitigt under alla årstider. Här finns stugor att hyra och i området finns vandringsleder och permanenta skidspår med möjlighet till fina naturupplevelser. Vid Nedre Bolsjön finns även brygga och badstrand, samt fina hällar.

Hela Enningdalsälvens svenska avrinningsområde omfattas av geografiska bestämmelser enligt 4 kap. 6 § miljöbalken. Nedre Bolsjön och Sladtjärnen ligger inom vattenskyddsområde.

Länsstyrelsens bedömning

Sjöarna med strandområden har mycket höga värden för såväl allmänhetens friluftsliv som för växt- och djurlivet och bör skyddas mot olika former av exploatering och ingrepp som kan påverka miljön och upplevelsevärdena. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 meter kring sjöarna är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

För dessa sjöar har inga anpassningar av det utvidgade strandskyddet gjorts.

Det generella strandskyddets utbredning kring dessa sjöar förändras inte av detta beslut.

Eldskogstjärnarna (bilaga 1.109)

Värdebeskrivning

Eldskogstjärnarna är belägna inom ett stort område med våtmarker i kommunens nordligaste del, där den västra strandskyddslinjen gränsar till Strömstads kommun. Detta nästan orörda våtmarkscomplex sträcker sig från Äggtjärnsmossen i Strömstads kommun ned till Stora Ängemyr i söder. Våtmarkerna präglas av öppna mossemyrar som är uppsplittrade i många småtor med omkringliggande fukthedar, kärr och sumpskogar.

Våtmarken närmast Eldskogstjärnarna har ett mycket högt naturvärde. Vanligt förekommande arter är myrlilja och klockljung. I omkringliggande sumpskog finns arter som hönsbär och hedsäv. Området hyser också höga värden för fågellivet, med bland annat häckande storlom. Bohusleden går genom området, och hela området nyttjas flitigt för vandring och strövning.

Länsstyrelsens bedömning

Eldskogstjärnarna med strandområden har mycket höga värden för såväl allmänhetens friluftsliv som för växt- och djurlivet. Tillkommande bebyggelse, även utanför hundrameterzonen, skulle skada områdets upplevelsevärden, samt värdena för friluftslivet, fågellivet och annat växt- och djurliv. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 meter kring sjöarna är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

För Eldskogstjärnarna har inga anpassningar av det utvidgade strandskyddet gjorts inom Tanums kommun.

Det generella strandskyddets utbredning kring dessa sjöar förändras inte av detta beslut.

Hosjö (bilaga 1.110)

Värdebeskrivning

Hosjö ligger i kommunens norra del och gränsar till Norge. Sjön ingår i Enningdalsälvens vattensystem och är en av länets mest orörda sjöar i den storleksordningen. Fiskfaunan i Hosjön består av abborre, öring och röding. Den är även ett viktigt uppväxtområde för ål.

Omgivningen kring Hosjö hyser stora värden för friluftslivet. Bohusleden löper förbi sjön, och invid leden syns spår av bostäder och odlingar efter resandefolket, som fick en fristad här under 1800-talet. Platsen har lokalt kallats för Tattarstaden.

Länsstyrelsens bedömning

Hosjö med strandområden hyser höga värden för såväl allmänhetens friluftsliv som för växt- och djurlivet. Tillkommande bebyggelse, även utanför hundrameterzonen, skulle skada områdets upplevelsevärden, samt värdena för friluftslivet, fågellivet och annat växt- och djurliv. Länsstyrelsen

bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 meter kring sjön är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

För Hosjö har inga anpassningar av det utvidgade strandskyddet gjorts.

Det generella strandskyddets utbredning kring denna sjö förändras inte av detta beslut.

Sjöar inom området Kynnefjäll (bilaga 1.38-1.40, 1.47-1.49, 1.56, 1.57, 1.64-1.66, 1.76-1.78, 1.90-1.92, 1.101 och 1.102)

Värdebeskrivning

Kynnefjällsområdet är det mest orörda av Bohusläns höglänta inlandsområden, med en storslagen landskapsbild, och hyser höga värden för såväl friluftslivet som för växt- och djurlivet.

Området består till stor del av gles hållmarkstallskog och myrkomplex med höga naturvärden. Fågellivet är rikt, med förekomst av flera arter som är sällsynta i länet. Genom området rinner även Kynne älv, med flera forsar och fall. Här finns arter som havsöring, lax och flodpärlmussla.

Det oexploaterade, natursköna området är ett populärt område för friluftsliv. I markerna finns bland annat god tillgång på bär och svamp, och området används även populärt för vandring, turskidåkning, fritidsfiske och kanotning. Cirka 2 mil av Bohusleden går genom området.

Kynnefjällområdet är i sin helhet utpekade som riksintresse för både naturvärden och friluftslivet (3 kap. 6 § miljöbalken). Delar av området utgör även naturreservat, Natura 2000-område och landskapsbildsskyddsområde.

Sjöar inom området

De sjöar och vattendrag som är belägna inom området är Södra Kornsjön, Hasslahöljen, Lillälven, del av Kynne älv (delen norr om Busjön, inklusive Stärkelandshöljen och Enerhöljen), Valetjärnen, Busjön, Trantjärnen, Hagesjön, Husevattnet, Sjökärrssjön (med Klockarn), Grunnebosjön, Sälesjön, Stora Holmevattnet, Holmelöken, Älgetjärnet, Rönningstjärnet, Killingetjärnet, Storeputt, Lilleputt, Nockerödvattnet, Lilla och Stora Reusvattnet, Nordvattnet, Mellumvattnet, Sörvattnet, Äntervattnet, Karlevattnet, Stora Rotevattnet, Glittervattnet, Hjalmevattnet, Abborrevattnet, Trehörnesjön, Pulsemosjön, Malevattnet och Kasebosjön.

Länsstyrelsens bedömning

Hela området, med sjöar och strandområden, har mycket höga värden för såväl allmänhetens friluftsliv som för växt- och djurlivet och bör skyddas mot olika former av exploatering och ingrepp som kan påverka miljön och upplevelsevärdena. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 meter kring ovanstående sjöar är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

För Sörvattnet har Länsstyrelsen bedömt att det är lämpligt att anpassa det utvidgade strandskyddsområdets utbredning till kommungränsen mot Munkedals kommun, i enlighet med bilagda kartor, då Länsstyrelsen bedömer att detta är tillräckligt för att säkerställa strandskyddets syften i området.

För Södra Kornsjön, Hasslahöljen, Lillälven, del av Kynne älv (delen norr om Busjön inklusive Stärkelandshöljen och Enerhöljen), Valetjärnen, Busjön, Trantjärnen, Hagesjön, Husevattnet, Sjökärrssjön (med Klockarn), Grunnebosjön, Sälesjön, Stora Holmevattnet (ligger i Munkedal), Holmelöken, Älgetjärnet, Rönningstjärnet, Killingetjärnet, Storeputt, Lilleputt, Nockerödvattnet, Stora och Lilla Reusvattnet, Nordvattnet, Mellumvattnet, Äntervattnet, Karlevattnet, Stora Rotevattnet, Glittervattnet, Hjälmvattnet, Abborrevattnet, Trehörnesjön, Pulsemosjön, Malevattnet och Kasebosjön har inga anpassningar av det utvidgade strandskyddet gjorts.

Det generella strandskyddets utbredning kring sjöarna inom området Kynnefjäll förändras inte av detta beslut.

Norra Kornsjön och Mellan-Kornsjön (bilaga 1.107, 1.108, 1.111 och 1.112)

Värdebeskrivning

Norra Kornsjön och Mellan-Kornsjön är belägna i gränslandet mellan Bohuslän, Dalsland och Norge, och förbinds av en älv. Sjöarnas östra delar är belägna i Tanums kommun.

Sjöarna har höga upplevelsevärden och värden för friluftslivet med anledning av den vackra naturen och den relativa orördheten. Sjöarna, och den älv som sammanbinder dem, är ett mycket populärt stråk för kanoting, fiske och annat vattenanknutet friluftsliv. Småvägar utmed sjöarna används för cykling. Vintertid används sjöarna för långfärdsskridskoåkning.

Norra Kornsjön och Mellan-Kornsjön har genom sina höga naturvärden pekats ut som nationellt särskilt värdefulla vatten för natur. Kring Kornsjöarna är det rikt på sjöar och våtmarker som har höga värden för fisk, fågelliv och annat djurliv. Vattensystemet ingår också i sin helhet i ett större område som omfattas av geografiska bestämmelser enligt 4 kap. 6 § miljöbalken.

Länsstyrelsens bedömning

Sjöarna med strandområden hyser höga värden för både växt- och djurliv och för friluftsliv. Exploatering kring sjöarna, även utanför hundrameterzonen, skulle innebära negativ påverkan på områdets naturvärden, upplevelsevärden och tillgänglighet. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 meter kring sjöarna är nödvändigt för att på lång sikt säkra områdets upplevelsevärden samt värden för friluftslivet och växt- och djurlivet.

För Norra Kornsjön och Mellan-Kornsjön har inga anpassningar av det utvidgade strandskyddet gjorts inom Tanums kommun.

Det generella strandskyddets utbredning kring dessa sjöar förändras inte av detta beslut.

Dammtjärnen (bilaga 1.107)

Värdebeskrivning

Dammtjärnen ligger i kommunens nordöstra del. Sydväst om Dammtjärnen breder Höjaremyrarna ut sig. Det är ett mosaikartat våtmarkskomplex med ett högt värderat topogent kärr. Här finns också några spridda sumpskogar. Höjaremyrarna har ett mycket högt naturvärde och är klassat som riksintresse för naturvård (enligt 3 kap. 6 § miljöbalken). En stig går söderifrån upp längs Höjaremyrarna och ned mot Dammtjärnen.

Dammtjärnen ligger inom Enningdalsälvens avrinningssystem och omfattas av riksintresse enligt 4 kap. 6 § miljöbalken. Det finns även förslag på att göra området till naturreservat. Dammtjärnens sydvästra strand berörs av ett område som pekats ut som riksintresse för naturvård (3 kap. 6 § miljöbalken).

Länsstyrelsens bedömning

Området kring sjön hyser mycket höga värden för djur- och växtlivet. Exploatering kring sjön, även utanför hundrameterzonen, skulle innebära negativ påverkan på områdets naturvärden. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 meter kring Dammtjärnen är nödvändigt för att på lång sikt säkerställa strandskyddets syften i området.

För Dammtjärnen har inga anpassningar av det utvidgade strandskyddet gjorts.

Det generella strandskyddets utbredning kring Dammtjärnen förändras inte av detta beslut.

Fiskelössjön (bilaga 1.75, 1.76, 1.89 och 1.90)

Värdebeskrivning

Fiskelössjön är belägen i kommunens östra del mellan två stora våtmarker. Öster om sjön ligger Bredmossen, som är en av Bohusläns största platåmossar. Mossen är mycket näringsfattig. Växtsamhällena här är karaktäristiska för övergångszonen mellan kustland och inland. I mossens höljor växer vitag och taggstarr samt myrsälting och på några ställen brunag. Myren har höga värden för fågellivet och utgör bland annat häckningslokal för ljungpipare. Här finns fastmarksholmar med urskogsliknande hållmarkstallskog. Väster om Fiskelössjön ligger Mårtensmossen, som också den har mycket höga naturvärden.

Förutom de naturvetenskapliga kvaliteterna hyser området även stora landskapliga skönhetsvärden.

Området kring Fiskelössjön och Bredmossen utgör naturreservat och Natura 2000-område. Fiskelössjön med båda omgivande mossar är dessutom utpekad som riksintresse för naturvård (3 kap. 6 § miljöbalken). Hela området omfattas av geografiska bestämmelser enligt 4 kap. 6 § miljöbalken.

Länsstyrelsens bedömning

Fiskelössjön med strandområden hyser mycket höga värden för både växt- och djurliv och för friluftsliv. Tillkommande bebyggelse, även utanför hundrameterzonen, skulle medföra negativ påverkan på naturvärdena, upplevelsevärdena och allmänhetens möjligheter till friluftsliv kring sjön. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 meter kring sjön är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

För Fiskelössjön har inga anpassningar av det utvidgade strandskyddet gjorts.

Det generella strandskyddets utbredning kring sjön förändras inte av detta beslut.

Tåsteröds lilla och stora vatten (bilaga 1.10)

Värdebeskrivning

Sjöarna Tåsteröds lilla och stora vatten är belägna i kommunens södra del, och Tåsteröds stora vatten gränsar till Sotenäs och Munkedals kommun. Sjöarna ligger mellan Bottnafjordens inre del och Bärfendalen. Landskapet karaktäriseras av en sprickdal med starkt bruten terräng och ett odlingslandskap med stora utmarksbeten och ängar.

Området kring sjöarna är naturskönt, och landskapet är värdefullt för fågellivet och övrigt växt- och djurliv. Friluftslivet är utbrett och området är speciellt populärt bland bergsklättrare.

Sjöarna ligger inom ett större område som har pekats ut som riksintresse för naturvård och friluftsliv (3 kap. 6 § miljöbalken), och som omfattas av geografiska bestämmelser enligt 4 kap. 2 och 3 §§ miljöbalken. Tåsteröds stora vatten ligger inom landskapsbildsskyddat område och inom vattenskyddsområde.

Länsstyrelsens bedömning

Sjöarna med strandområden hyser höga värden för såväl friluftslivet som för växt- och djurlivet. Tillkommande bebyggelse, även utanför hundrameterzonen, skulle medföra negativ påverkan på fågellivet samt övrigt växt- och djurliv, upplevelsevärdena och allmänhetens möjligheter till friluftsliv kring sjön. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 meter kring sjöarna är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

För Tåsteröds lilla vatten har Länsstyrelsen bedömt att det är lämpligt att anpassa det utvidgade vattenskyddsområdets utbredning med anledning av

befintlig bebyggelse med mera, i enlighet med bilagda kartor, då dessa etableringar i sig och ibland även området bakom dem saknar betydelse för att säkerställa något av strandskyddets syften.

Strandskyddet har inte heller utvidgats runt hela Tåsteröds lilla vatten på grund av att tidigare beslut om strandskydd (beslut den 18 juni 1999) har upphävt delar av det generella strandskyddet.

För Tåsteröds stora vatten har inga anpassningar av det utvidgade strandskyddet gjorts.

Det generella strandskyddets utbredning kring de båda sjöarna förändras inte av detta beslut.

Alnässjön (bilaga 1.33)

Värdebeskrivning

Alnässjön är belägen i kommunens södra del, på gränsen till Munkedals kommun. Sjön omges av ett landskap bestående av odlingsmark och skogsklädda berg. Från Munkedals sida rinner Rambergsån, ett vattendrag med höga naturvärden och tillhörande Enningedalsälvens vattensystem.

Området hyser höga värden för friluftslivet. Här finns flera vandringsstigar och tätorterna Rabbalshede och Hällevadsholm ligger bara ett fåtal kilometer från Alnässjön.

Sjön ligger inom ett större område som omfattas av landskapsbildsskydd. Som del av Enningdalsälvens avrinningssystem omfattas Alnässjön av riksintresse enligt 4 kap. 6 § miljöbalken.

Länsstyrelsens bedömning

Alnässjön med strandområden hyser höga värden för såväl det rörliga friluftslivet som för växt- och djurlivet. Exploatering kring sjön, även utanför hundrameterzonen, skulle innebära negativ påverkan på upplevelsevärdena, naturvärdena och möjligheterna till rörligt friluftsliv kring sjön. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 meter kring sjön är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

För Alnässjön har Länsstyrelsen bedömt att det är lämpligt att anpassa det utvidgade strandskyddsområdets utbredning med anledning av befintlig bebyggelse och befintlig väg, i enlighet med bilagda kartor, då dessa etableringar i sig och även området bakom dem saknar betydelse för att säkerställa något av strandskyddets syften.

Strandskyddet har inte heller utvidgats runt hela Alnässjön på grund av att tidigare beslut om strandskydd (beslut den 18 juni 1999) har upphävt delar av det generella strandskyddet.

Bemötande av inkomna yttranden

Med anledning av regeringens bedömning att Länsstyrelsen inte har juridisk möjlighet att ändra i de delar av tidigare beslut om strandskydd i Tanums kommun från den 18 juni 1999 som rör upphävande av generellt strandskydd, har Länsstyrelsen anpassat det nu föreliggande beslutet efter de nya förhållandena. I några områden där det generella strandskyddet tidigare har upphävts överväger Länsstyrelsen hemställa hos regeringen om ändring av beslutet, så att generellt strandskydd åter gäller. Detta gäller områden med synnerliga värden med avseende på strandskyddets syften där ett sammanhängande strandskydd i framtiden är en nödvändighet för att värdena långsiktigt ska kunna säkerställas.

I arbetet med översynen av strandskyddet har Länsstyrelsen utgått ifrån de riktlinjer som presenterats i förarbetena till lagen. Länsstyrelsen har tagit hänsyn till det faktum att bebyggelsegraden redan idag är mycket hög längs kuststräckan, och att bebyggelsestrycket även fortsättningsvis är högt. Stora områden längs kusten saknar idag helt strandskydd, med anledning av tidigare beslut att upphäva strandskydd för att möjliggöra utveckling. De oexploaterade områden som ändå finns kvar utgör i många fall viktiga gröna stråk för både allmänhet och växt- och djurliv. Dessa områden är mycket betydelsefulla för det långsiktiga säkerställandet av strandskyddets syften.

Länsstyrelsen anser inte att strandskydd är ett hinder för kommunens utveckling. Tvärtom är det en förutsättning för en utveckling som är långsiktigt hållbar. Bohuskusten är ett av Sveriges mest värdefulla områden med avseende på strandskyddets syften, det vill säga rörligt friluftsliv samt växt- och djurliv. Oexploaterade strandområden är en ändlig resurs som hela tiden minskar. Problemet med att hålla ö- och kustsamhällena i Bohuslän levande är att många hus, även nybyggda, blir fritidshus för människor som i huvudsak bor och verkar någon annanstans. Ett minskat strandskydd kommer inte att ändra den problematiken, utan istället leda till en ökad privatisering av strandområdena som på sikt minskar områdenas attraktivitet för såväl boende som besökare.

Länsstyrelsen har gjort en detaljerad genomgång av hela kuststräckan samt insjöar och, där det är lämpligt, anpassat strandskyddsgränsen efter befintlig bebyggelse, vägar och andra exploateringar samt i vissa fall även efter terrängförhållanden. En bedömning måste göras i varje enskilt fall. Även ett område som är beläget bakom en väg kan ha värden för strandskyddets syften, om det utgörs av ett höjdområde med fin utsikt och kringliggande markområden dessutom i hög utsträckning är exploaterade. Länsstyrelsen anser att om det inte finns någon lämplig fysisk företeelse i naturen att följa så bör strandskyddsgränsen istället anges som ett fast avstånd från strandlinjen, eftersom den då är flexibel och följer eventuella förändringar av det normala medelvattenståndet.

De nya besluten om utvidgat strandskydd medför generellt att strandskyddet längs den högexploaterade Bohuskusten, som har relativt lite strandskydd idag, utökas och strandskyddet i inlandet minskas. Länsstyrelsen anser dock

inte att strandskyddet automatiskt ska minskas vid alla insjöar. Även insjöar kan ha sådana värden för strandskyddets syften att ett utvidgat strandskydd är motiverat. Detta är fallet för de insjöar och vattendrag i kommunen som anges i beslutet. Översynen av strandskyddet utgår ifrån de värden för strandskyddets syften som finns i de aktuella områdena idag, enligt de kriterier som anges i förarbetena till lagen. I helhetsbilden måste även vägas in att ett stort antal mindre sjöar och vattendrag i Tanums kommun sedan tidigare helt saknar strandskydd. Även om ett område generellt har ett lågt bebyggelsetryck så är bebyggelsetrycket ändå högt i attraktiva, strandnära områden. Verktyg för att stimulera landsbygdsutvecklingen finns inskrivna i lagen (7 kap. 18 e § miljöbalken). Syftet är att kommunen ska kunna peka ut specifika områden där befintliga strukturer kan kunna stärkas med ny bebyggelse och verksamheter. Att istället minska strandskyddet överallt riskerar att leda till en gles bebyggelseutveckling som fragmenterar strandområdena på ett sätt som motverkar det långsiktiga säkerställandet av strandskyddets syften och medför nya kostnader för kommunen ifråga om sophämtning, skolskjutsar, infrastruktur mm.

En nekad strandskyddsdispens ger ingen omedelbar rätt till ersättning för markägaren. Om pågående markanvändning avsevärt försvåras ska markägaren, enligt bestämmelserna om egendomsskydd i 2 kap. 15 § regeringsformen, tillförsäkras ersättning. Byggnader, anläggningar, anordningar och åtgärder som behövs för de areella näringarna är undantagna från förbuden i strandskyddet. Avsikten med det undantaget är att strandskyddet inte ska inkräkta på egendomsskyddet genom att förhindra pågående markanvändning.

Vad gäller frågan om strandskyddets försvårande för jordbruket, eller för annan fortsatt skötsel av mark, vill Länsstyrelsen påpeka att strandskydd inte begränsar rätten att bruka mark så som den hittills har brukats. I miljöbalken 7 kap. 16 § finns bestämmelser om undantag för areella näringar. Om jordbruket inte bedrivs i tillräckligt stor omfattning för att omfattas av undantagen får dispens sökas för exempelvis nya stängsel och ekonomibygnader. Länsstyrelsen och kommunen är väl medvetna om att djurhållning i många fall är positivt för strandskyddets syften, eftersom det bland annat bidrar till att hålla markerna öppna. Detta är något som vägs in i dispensprövningen.

Även mark som idag synes ha begränsade naturvärden kan vara viktig för strandskyddets syften, exempelvis jordbruksmark och skogsområden där skogsbruk bedrivs idag. Strandskydd är ett övergripande skydd som måste ses i ett större geografiskt perspektiv samt i ett längre tidsperspektiv. Många av värdena som finns längs kusten, och även kring andra sjöar, är beroende av att området som helhet bevaras. Exploatering av mindre markområden som synes vara mindre värdefulla i dagsläget leder på sikt till en betydande fragmentering av strandområdet som påverkar både allemansrättslig tillgång och växt- och djurlivet i strandområdet. Områden som p-platser, hamnområden och bryggor är områden som idag är tillgängliga för allmänheten. Om strandskyddet tas bort i dessa områden finns risk att de

bebyggs eller på annat sätt privatiseras så att allmänheten inte längre har tillträde. Strandskydd hindrar inte normalt användande samt underhåll av anläggningarna.

Att strandskyddet ska ses ur ett långsiktigt perspektiv gör att Länsstyrelsen i arbetet med översynen inte regelmässigt har undantagit bostadsfastigheter från strandskydd. Om en bostadsfastigheter tidigare har haft strandskydd, både inom det generella strandskyddsområdet och inom utvidgat strandskydd kommer den i normalfallet att fortsätta ha strandskydd. Om ett område genom detta beslut får utvidgat strandskydd för första gången, har Länsstyrelsen undantagit mindre bostadsfastigheter som är tydligt ianspråktagna som tomt. Även en del tomtor kring hus på ofri grund har undantagits.

Det beslut att upphäva och återförvisa ärendet till Länsstyrelsen som regeringen fattade den 9 juni 2016 togs på formella grunder. Regeringen pekar på att Länsstyrelsen inte kan stödja sig på den paragraf som avser utvidgning av strandskydd för att utvidga strandskyddet i ett område där generellt strandskydd tidigare upphävts. Regeringen har inte tagit ställning till om de områden som Länsstyrelsen föreslagit för utvidgat strandskydd behövs för att säkerställa strandskyddets syften eller ej. Länsstyrelsen har i de flesta fall inte heller ändrat inställning till områdenas värden för strandskyddet och vidhåller därför att utvidgning behövs i dessa områden.

När det är så stort antal markägare, och andra rättighetshavare, som berörs använder Länsstyrelsen kungörelsedelgivning, det vill säga annonserar i tidningar om att ett nytt förslag finns och att allmänheten får yttra sig över detta. Länsstyrelsen har följt de bestämmelser i förordningen (1998:1252) om områdesskydd samt delgivningslagen som gäller för delgivning av den här typen av förslag till beslut. Att hitta och meddela alla sakägare personligen har tyvärr inte varit praktiskt möjligt.

Att även positiva yttranden har kommit in stärker Länsstyrelsens uppfattning att strandskyddet är viktigt för att långsiktigt säkerställa det allmänna intresset av allemansrättslig tillgång till strandområden och bevarande av livsvillkor för växt- och djurliv. Vad gäller minskningen av strandskyddet i Veddökilen så har skyddet upphävts tidigare i samband med detaljplaneläggning.

Intresseprövning

Föreslagna utvidgningar av strandskyddsområden omfattar sådana områden som idag har, eller inom överskådlig framtid kan väntas få, mycket höga värden för allmänhetens friluftsliv och/eller för växt- och djurlivet. Ett utvidgat strandskydd är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa syftena med strandskyddet i dessa områden. Detta medför vissa inskränkningar i användningen av mark och vatten. Anpassningar av strandskyddsgränsen har dock gjorts för befintliga bebyggelsegrupper, vägar med mera i området mellan 100 och 300 meter från stranden, där de värden strandskyddet syftar

till att skydda redan har förlorat i betydelse. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att beslutet om utvidgning av strandskyddsområdet inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Kungörelse

Beslutet ska, tillsammans med ett antal andra kommunvisa beslut, kungöras i Post- och inrikes tidningar, länets författningssamling samt i Bohusläningen, Strömstads Tidning och Göteborgs-Posten.

Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen var införd i ortstidning enligt 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se under upplysningar nedan.

I detta ärende har länsöverdirektör Lisbeth Schultze beslutat och landskapsarkitekt John Dagobert har varit föredragande. I ärendets handläggning har även avdelningschef Sven Swedberg och länsjurist Anna Roslund deltagit.

Lisbeth Schultze

John Dagobert

Upplysningar

Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos regeringen. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Skickar du med vanlig post är adressen Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till regeringen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Är du osäker på när tiden går ut kan du kontakta Länsstyrelsen.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska du ange

- ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut du överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt
- hur du anser att Länsstyrelsens beslut ska ändras och varför det ska ändras.

Detta beslut påverkar inte tidigare beslut om upphävande av strandskydd som fattats i samband med fastställelse eller antagande av detaljplaner eller områdesbestämmelser. Det påverkar heller inte de områden som var planlagda då strandskydd infördes den 1 juli 1975, som enligt 10 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken ska vara undantagna från strandskydd så länge inte annat bestäms.

Strandskydd inträder enligt 10 a § lagen om införande av miljöbalken, då en generalplan, stadsplan eller byggnadsplan upphävs eller ersätts med en ny detaljplan. Detta gäller även när en detaljplan för ett område som tidigare har omfattats av en fastställd generalplan, stadsplan eller byggnadsplan upphävs eller ersätts av en ny detaljplan.

För områden där strandskyddet upphävts vid planläggning anges det i 7 kap. 18 g § miljöbalken att strandskydd återinträder om en detaljplan eller områdesbestämmelser upphävs eller ersätts med en ny detaljplan.

I de fall anpassningar av strandskyddsgränsen har gjorts med hänsyn till befintliga bostadstomter är den nya gränsen i de flesta fall avsedd att följa fastighetsgränserna. I de fall fastighetsgränsen är felaktigt inlagd i kartan är det den faktiska fastighetsgränsen som ska vara vägledande för tolkningen av var strandskyddsgränsen går.

Strandskyddet innebär bland annat förbud mot nybyggnation och gäller vid sidan av plan- och bygglagen. Beslutet innebär i vissa områden att strandskydd införs där strandskydd idag inte gäller. För att utnyttja ett gällande bygglov behövs då även dispens från strandskyddet.

Vid sidan av strandskyddsbestämmelserna gäller annan lagstiftning som vanligt. Den som har för avsikt att vidta åtgärder inom strandskyddat område och därför planerar att söka dispens för det, kan även behöva tillstånd enligt andra bestämmelser.